EKO-GWAJM Sp. z o.o.
ul. Kościuszki 212, 42-440 Ogrodzieniec
tel. +48 32 673 21 50, fax +48 32 673 21 50
e-mail:biuro@eko-gwajm.com.pl http://www.eko-gwajm.com.pl

gotowi do trudnych zadań

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WRĘCZYCA WIELKA

NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ 2014-2017

Zleceniodawca

Urząd Gminy Wręczyca Wielka
ul. Sienkiewicza 1
42-130 Wręczyca Wielka

Opracowanie wykonał:

dr inż. Jurand Bień

Zdjęcie na okładce: www.wreczyca-wielka.pl

Ogrodzieniec marzec 2010r.

1. Wprowadzenie 2

1.1. Przedmiot opracowania 2

1.2. Podstawa prawna opracowania 2

1.3. Cel opracowania 2

1.4. Zakres prognozy 2

1.5. Metodologia 3

2. Plan gospodarki odpadami (PGO) – zawartość, cele, powiązania 4

3. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Wręczyca Wielka 10

3.1. Ogólna charakterystyka gminy 10

3.2. Ocena jakości powietrza 10

3.3. Zagrożenie hałasem 11

3.4. Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym 11

3.5. Poważne awarie 12

3.6. Gospodarka wodno-ściekowa 12

3.6.1. Wody powierzchniowe 12

3.6.2. Wody podziemne 13

3.6.3. Zaopatrzenie w wodę 13

3.6.4. Sieć kanalizacyjna 14

3.7. Powierzchnia ziemi i gleb 14

3.8. Przyroda 16

4. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia PGO 18

5. Cele ochrony środowiska uznane za priorytetowe na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz zakres i sposoby ich uwzględnienia w „Planie..." - identyfikacja, analiza i ocena 19

6. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań zadań ujętych w projekcie PGO 23

7. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko 25

8. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w PGO 26

9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji PGO 27

10. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji PGO 28

11. Transgraniczne oddziaływanie realizacji PGO 29

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 30

1. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wręczyca Wielka na lata 2010 – 2013 z perspektywą na 2014-2017".

1.2. Podstawa prawna opracowania

Zasadność opracowania prognozy wynika z zapisów *ustawy z dnia 3 października 2008r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2008.199.1227).

Przedmiotowy akt prawny - transponując do polskiego prawodawstwa przepisy dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne oraz 92/43/EWG z dnia 21 maj 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych i dzikiej fauny i flory, a także Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów, dyrektywy 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE i dyrektywy 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli - w art. 46 ust. 2, nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów planów i programów. Zgodnie z artykułem (art. 46) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (…) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, *gospodarki odpadami*, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko" a także w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47. (art. 50). Na podstawie zapisu art. 51 ust 1 w/w ustawy organ opracowujący projekt dokumentu, w tym przypadku – Wójt Gminy Wręczyca Wielka, został zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji planu gospodarki odpadami.

1.3. Cel opracowania

Głównym celem prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka jest wspieranie procesu decyzyjnego oraz ustalenie, czy zapisy zawarte w projekcie aktualizacji planu gospodarki odpadami nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Prognoza ma za zadanie ocenić i analizować potencjalne skutki jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją gminnego planu gospodarki odpadami.

1.4. Zakres prognozy

Wymagania dotyczące zakresu prognozy oddziaływania na środowisko zostały zawarte w *ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2008.199.1227 - UIOŚ). Zgodnie z zapisami w w/w ustawie prognoza powinna zawierać (art. 51 ust 2):

a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ma za zadanie określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza ponadto przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z artykułem 52 w/w ustawy informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy UIOŚ, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych.

1.5. Metodologia

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wręczyca Wielka została sporządzona zgodnie z wymaganym zakresem w myśl art. 51 ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2008.199.1227 - UIOŚ).

Zgodnie z ustawą przyjęto układ treści niniejszej prognozy odpowiadający wprost wymaganiom zawartym w *ustawie UIOŚ.*

2. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI (PGO) – ZAWARTOŚĆ, CELE, POWIĄZANIA

Aktualizacja Gminnego Planu Gospodarki Odpadami (GPGO) dla Gminy Wręczyca Wielka została wykonana w celu określenia aktualnego stanu, celów oraz działań niezbędnych do realizacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Zgodnie z zapisem ustawy o odpadach (Dz.U. 2008 nr 111 poz. 708, art. 14) organ wykonawczy gminy w celu osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad, o których mowa w art. 5, sporządza gminny plan gospodarki odpadami. Plan ten, podobnie jak politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata i ma za zadanie przedstawiać stan aktualny, określać cele, zadania, rodzaj i harmonogram przedsięwzięć oraz wskazywać źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów.

Celem realizacji GPGO jest określenie warunków prowadzenia gospodarki odpadami w gminie, w sposób zapewniający ochronę środowiska oraz uwzględniający obecne i przyszłe uwarunkowania ekonomiczne

Projekt aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka składa się z 11 rozdziałów obejmujących swoją tematyką następujące zagadnienia:

- wprowadzenie,
- ogólną charakterystyka obszaru gminy,
- analizę stanu istniejącego w zakresie gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- cele w zakresie gospodarki odpadami,
- odpady azbestowe,
- działania zmierzające do poprawy gospodarki odpadami,
- harmonogram realizacji działań,
- sposoby finansowania działań,
- monitoring i ocenę realizacji zamierzonych celów.

Plan… zawiera również streszczenie w języku niespecjalistycznym, spis tabel, wykresów, rysunków w opracowaniu oraz spis literatury i wykorzystanych materiałów.

Zakres gminnego planu gospodarki odpadami (GPGO) określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami znowelizowane Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006. Zgodnie z zapisami wymienionych rozporządzeń GPGO (§4), obejmujący wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, w szczególności odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady opakowaniowe oraz odpady niebezpieczne zawarte w odpadach komunalnych.

Analizę stanu aktualnego gospodarki odpadami komunalnymi dokonano w oparciu o informacje pozyskane z UG Wręczyca Wielka, z Wojewódzkiej Bazy Danych dotyczących wytwarzania i gospodarowania odpadami prowadzonej przez Marszałka Województwa Śląskiego, Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Odpady komunalne

Stan aktualny

W gminie Wręczyca Wielka znajduje się 5101 indywidualnych gospodarstw (posesji). Na podstawie przeprowadzonej ankiety stwierdzono, że 4602 gospodarstwa są objęte zorganizowaną zbiórką odpadów, co stanowi 90,2% wszystkich gospodarstw w gminie.

Teoretyczna, całkowita ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w gminie Wręczyca Wielka przy uwzględnieniu wskaźnika 0,14 Mg/Mk/rok wynosi 2430 Mg/rok. Przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na odbiór odpadów zebrali w 2008r 1486 Mg. Wynika z tego, że część odpadów jest spalana w domowych piecach centralnego ogrzewania lub trafia w sposób niekontrolowany do środowiska.

Na terenie gminy Wręczyca Wielka funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Nie mniej jednak odpady zbierane selektywnie stanowią zaledwie niewielki ułamek masy zbieranych odpadów zmieszanych (ok. 3% w roku 2008 oraz 5% w roku 2007). Selektywnie zbierane są odpady surowcowe (głównie opakowaniowe). W grupie wytworzonych odpadów komunalnych ilość odpadów ulegających biodegradacji oszacowano na 416 Mg.

Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania

Na terenie Gminy Wręczyca Wielka nie są zlokalizowane żadne gminne instalacje i obiekty do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym brak jest składowiska odpadów komunalnych. Nie funkcjonują również na terenie gminy podmioty gospodarcze, które posiadałyby instalacje do odzysku i/lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Najważniejsze problemy

Zidentyfikowano następujące problemy:

- przy zwiększającej się liczbie mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych nie uzyskano dotychczas zakładanego poziomu 100%,
- skuteczność selektywnego zbierania odpadów jest bardzo niska, odpady zbierane selektywnie stanowią niewielki ułamek masy zbieranych odpadów zmieszanych (ok. 3% w roku 2008r),
- nie jest prowadzona w pełni selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych, remontowo-budowlanych oraz niebezpiecznych,
- brak jest ewidencji powstających frakcji odpadów powstających i zbieranych w strumieniu odpadów komunalnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.

Prognozy zmian ilości odpadów

Oszacowano, że ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w najbliższych latach nie będzie znacząco wzrastać. W 2010 na terenie gminy według wskaźników szacunkowych zostanie wytworzonych 2443 Mg, w 2014r - 2525 Mg, a w 2017r - 2636 Mg.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

- zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców, najpóźniej do końca 2010r,
- zapewnienie najpóźniej do 2010r objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów zgodnie z celami założonymi w KPGO 2010,
- uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów zgodnie z celami założonymi w KPGO 2010,
- zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów zgodnie z celami założonymi w KPGO 2010.

Cele długoterminowe do roku 2017:

- zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
- zapewnienie do końca 2015 roku selektywnego zbierania odpadów na poziomie przynajmniej 15% masy odpadów wytwarzanych,
- uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów zgodnie z celami założonymi w KPGO 2010,
- zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów zgodnie z celami założonymi w KPGO 2010.

Kierunki działań:

W ramach podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców prowadzone będą akcje edukacyjno-informacyjne dla wspierania racjonalnego postępowania z odpadami komunalnymi, w tym promowanie wykorzystywania opakowań wielokrotnego użytku, kompostowania frakcji biodegradowalnych w ramach indywidualnych kompostowników itp.

Osiągnięcie wymienionych celów w zakresie zbierania odpadów powinno być realizowane przy kontroli przez gminę stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości, powinno to skutkować 100% objęciem mieszkańców gminy. Należy doskonalić systemy ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych, zapewnić realizację uchwalonych planów gospodarki odpadami, w tym przede wszystkim pilnowanie założonych celów. Zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku wymienione poniżej frakcje odpadów komunalnych powinny być zbierane i odbierane selektywnie: odpady z terenów zielonych, odpady biodegradowalne, papier i tektura, opakowania ze szkła, tworzywa sztuczne, metale żelazne i nieżelazne, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, inne odpady niebezpieczne (farby, oleje, rozpuszczalniki itd.), odpady wielkogabarytowe oraz budowlano-remontowe. Pozostałe frakcje mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne. Sposób zbierania i odbierania powinien być zgodny z wymaganiami wynikającymi z technologii przetwarzania odpadów w zakładach zagospodarowania odpadów komunalnych. Odpady zebrane selektywnie powinny być transportowane w sposób zapobiegający ich zmieszaniu.

Zgodnie z założoną hierarchiczną strukturą planów gospodarki odpadami gminna polityka w zakresie gospodarki odpadami, w tym cele i zadania ma być dostosowana do polityki, celów i zadań planów wyższego szczebla. Na najwyższym szczeblu funkcjonuje Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO) opracowany w oparciu o cele założone w polityce ekologicznej państwa. Na niższym poziomie znajduje się Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (WPGO) dla województwa śląskiego oraz plan powiatowy dla powiatu kłobuckiego.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2010 (KPGO) został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 233 z dnia 29 grudnia 2006r. Celem nadrzędnym tego dokumentu jest utworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Głównymi celami wynikającymi z zapisów planu są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska,
- zamknięcie do końca ubiegłego roku wszystkich składowisk niespełniających przepisów prawa,
- wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów.

W przypadku odpadów komunalnych zdefiniowane zostały cele szczegółowe:

- objęcie umowami na odbiór odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do 2007r,
- zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2007r,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: w 2010 więcej niż 75%, w 2013 więcej niż 50% oraz w 2020 więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014r,
- zredukowanie liczby składowisk odpadów.

Osiągnięcie tych celów w zakresie odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowanie przez gminy stanu zawierania umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co

skutkować powinno objęciem stosownymi umowami lub decyzjami 100% mieszkańców kraju,
- kontrolowanie przez gminy sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenie systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,
- zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku i recyklingu wymagane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych m.in. odpadów zielonych z ogrodów i parków, papieru i tektury, odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów itp.

W zakresie maksymalizacji odzysku i właściwego unieszkodliwiania odpadów konieczne jest ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez budowę linii technologicznych do ich przetwarzania, takich jak: kompostownie odpadów organicznych, linie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych), zakłady termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych. Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce ma być system rozwiązań regionalnych, w których uwzględnione będą wszystkie niezbędna elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego określa cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi następująco:

Cele krótkoterminowe do roku 2010:

- objęcie wszystkich mieszkańców województwa umowami na odbieranie odpadów komunalnych,
- zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa możliwości selektywnego zbierania odpadów
- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 75% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.,
- uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów:
    - niebezpiecznych do poziomu 50% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - wielkogabarytowych, w tym wyrobów AGD i elektronicznego, do poziomu 40% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 10% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - remontowo-budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50%,
- ostateczne uporządkowanie do końca 2009r stanu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym zamknięcie składowisk nie spełniających wymagań lokalizacyjnych oraz wymagań technicznych w zakresie budowy i eksploatacji,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych,
- utworzenie organizacyjnych struktur ponadgminnych zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów,
- wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cele długoterminowe do roku 2018:

- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 50% wagowo tych odpadów w 2013r i 35% w roku 2020 w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych
    - w 2015r do poziomu 80% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
    - w 2018r do poziomu 90% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych w tym wyrobów AGD i sprzętu elektronicznego do poziomu:
    - 70% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r,
    - 90% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu:
    - 15% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r,
    - 20% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r,
- wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów budowlano-remontowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 80%,
- zapewnienie w maksymalnym stopniu przetwarzania odpadów metodami biologicznymi i termicznymi poprzez wdrożenie regionalnych, kompleksowych rozwiązań,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 60% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych.

Powiatowy plan gospodarki odpadami dla powiatu kłobuckiego określa cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi następująco:

Cele krótkoterminowe do roku 2007:

- wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska poprzez objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowaną zbiórką odpadów;
- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów w tym szczególnie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych, wielkogabarytowych i odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych,
- działania dostosowawcze istniejących składowisk na terenie powiatu do standardów UE.
- podnoszenia świadomości ekologicznej i społecznej wśród mieszkańców powiatu,

Cele długoterminowe do 2011:

- dalsza organizacja i doskonalenie ponadlokalnych i lokalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej,
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów.

Odpady azbestowe

Stan aktualny

W gminie Wręczyca Wielka znajdują się posesje, w których dachy budynków mieszkalnych i gospodarczych pokryte są płytami azbestowo-cementowymi. Na podstawie inwentaryzacji wstępnej przeprowadzonej przez sołtysów przyjmuje się, że powierzchnia dachów pokrytych eternitem wynosi blisko 233 tys. m^2. Przyjmując średnią wagę $1m^2$ płyty cementowo-azbestowej na 13 kg ilość odpadów azbestowych szacuje się na blisko 3 tys. Mg.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:
- opracowanie programu usuwania odpadów azbestowych oraz rozpoczęcie systematycznego usuwania odpadów azbestowych z terenu gminy.

Cele krótkoterminowe do roku 2017:
- usunięcie conajmiej 50% odpadów azbestowych z terenu gminy.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

Główne cele Programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu. Przyjmuje się, iż następujące ilości odpadów zawierających azbest zostaną wycofane z użytkowania w kolejnych latach:
- w latach 2009–2012 około 28% odpadów (4 mln ton),
- w latach 2013–2022 około 35% odpadów (5,1 mln ton),
- w latach 2023–2032 około 37% odpadów (5,4 mln ton).

Program przewiduje do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest, utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej (SIP) do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest, podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektroniczny system monitorowania realizacji programu, zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, w szczególności gmin.

Gminny plan gospodarki odpadami dla gminy Wręczyca Wielka pod względem merytorycznym oraz pod względem rozwiązań techniczno-organizacyjnych jest całkowicie spójny z dokumentami strategicznymi w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz niebezpiecznymi. Istnieje tu wysoka korelacja celów określonych w projekcie aktualizacji PGO dla gminy Wręczyca Wielka z celami uwzględnionymi w dokumentach wyższego rzędu. Zaproponowane rozwiązania są zgodne z celami określonymi w programach na wyższych szczeblach hierarchicznych.

3. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY WRĘCZYCA WIELKA

3.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Wręczyca Wielka jest jedną ze 166 gmin w województwie śląskim i jedną z 9 gmin powiatu kłobuckiego. Gmina posiada powierzchnię 149 km^2. Stanowi to 1,21% powierzchni województwa śląskiego (12 309 km^2) i 16,76% powierzchni powiatu kłobuckiego (889 km^2). W skład gminy wchodzi 28 sołectw.

Gmina Wręczyca Wielka położona jest w północnej części województwa śląskiego, w odległości 12 km od Częstochowy. Graniczy z następującymi gminami: na północy - Kłobuck, Opatów i Panki, na wschodzie - Częstochowa, na południu - Blachownia oraz na zachodzie - Przystajń i Herby.

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym zaproponowanym przez J. Kondrackiego teren gminy Wręczyca Wielka znajduje się w rejonie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregion Wyżyna Woźnicko-Wieluńska w obrębie trzech mezoregionów: Obniżenia Górnej Warty, Progu Środkowo - Jurajskiego (Próg Herbski) oraz Wyżyny Wieluńskiej.
Obszar gminy Wręczyca Wielka posiada klimat wyżyn środkowopolskich. Według regionalizacji klimatycznej Gumińskiego wchodzi w skład Dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej.

Gminę Wręczyca Wielka zamieszkuje obecnie 17398 mieszkańców (stan na 31.12.2008r). Stanowi to 0,37% ludności województwa śląskiego i 20,5% powiatu kłobuckiego.

Na terenie gminy Wręczyca Wielka w 2008 roku działalność gospodarcza prowadzona była przez 1175 podmiotów gospodarczych, w tym: 24 (sektor publiczny), 1151 (sektor prywatny).

3.2. Ocena jakości powietrza

Na terenie gminy Wręczyca Wielka głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim:

- zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe (emisja komunikacyjna),
- zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł niskiej emisji (emisja niska).

Ocena jakości powietrza atmosferycznego, dotycząca roku 2008, została przeprowadzona przez WIOŚ w Katowicach w ramach „Siódmej, rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej 2008 rok". Uwzględnia ona kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Ocenę wykonano w odniesieniu do nowego układu stref oraz zmienionych poziomów substancji w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2008r. Nr 47, poz. 281), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2008r. Nr 52, poz. 310).

Jakość powietrza oceniana jest w strefach i aglomeracjach, co w przypadku gminy Wręczyca Wielka stanowi obszar powiatu kłobuckiego. Pod względem oceny jakości powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyle ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(α)piranu teren gminy należy do strefy częstochowsko-lublinieckiej. Pod kątem oceny zawartości ozonu – do strefy śląskiej.

Zgodnie z przeprowadzonymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach badaniami powietrza Gmina Wręczyca Wielka, znajduje się w strefie klasy C, najgorszej pod względem stanu powietrza atmosferycznego. Obserwuje się tutaj przekraczanie wartości dopuszczalnych dla benzo(α)piranu oraz ozonu. Pozostałe zanieczyszczenia pozostają w granicach norm (zakres klasy A).

Wyniki klasyfikacji strefy kłobuckiej, a więc gminy Wręczyca Wielka dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 1. Wyniki klasyfikacji strefy częstochowsko-lublinieckiej

Substancja	Symbol klasy strefy pod kątem ochrony zdrowia	Symbol klasy strefy pod kątem ochrony roślin
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	A
Pył zawieszony PM10	A	-
Arsen (As)	A	-
Kadm (Cd)	A	-
Nikiel (Ni)	A	-
Ołów (Pb)	A	-
Benzen	A	-
Benzo(α)piren	C	-
Tlenek węgla	A	-
Ozon	C	C

3.3. Zagrożenie hałasem

Do źródeł najbardziej uciążliwego hałasu zalicza się hałas komunikacyjny i przemysłowy. Brak dużych obiektów przemysłowych na terenie gminy powoduje, że podstawowym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny, związany przede wszystkim z transportem kołowym. Na terenie gminy ogólna długość dróg wynosi 183,72 km, w tym 153,22 km o nawierzchni asfaltowej oraz 30,5 km o nawierzchni żużlowej. Przez teren gminy przebiegają dwie magistrale kolejowe: magistrala nr 181 Herby Nowe - Oleśnica oraz nr 131 Chorzów Batory - Tczew. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy znajduje się w dalszej odległości od torów

W ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009, w 2007 roku przeprowadzono badania akustyczne na terenie Mikołowa, Siemianowic Śląskich, Myszkowa, Lublińca, Cieszyna, Żywca i Pszczyny. Na terenie miasta Częstochowy, Powiatu Kłobuckiego czy gminy Wręczyca Wielka nie przeprowadzono żadnych pomiarów poziomu hałasu. Ostatnie znane wyniki pochodzą z 1999r kiedy to Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach opracował „Informację o stanie hałasu Województwa Śląskiego w 1999 r.", w której na terenie byłego Województwa Częstochowskiego uwzględnił jedynie teren miasta Częstochowy.

Istnieje prawdopodobieństwo, że największa skala uciążliwości hałasu komunikacyjnego wiąże się z trasami przelotowymi. W przypadku gminy Wręczyca Wielka taki punkt stanowi przede wszystkim skrzyżowanie ulic Częstochowskiej, Śląskiej oraz Mickiewicza (skrzyżowanie dróg wojewódzkich nr 492 i 494).

3.4. Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest infrastruktura elektro-energetyczna, czyli linie i stacje elektroenergetyczne oraz instalacje elektryczne odbiorcze (radiowe, telewizyjne oraz telefonii komórkowej). Główne źródło zasilania obszaru gminy w energię elektryczną stanowią dwie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV relacji Bełchatów-Tarnowskie Góry i 110 kV relacji Częstochowa-Kłobuck. Strefa ochronna dla linii 400 kV wynosi 52 m, a dla 110 kV – 15 m.

Na gruntach miejscowości Klepaczka usytuowane jest Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze. Ponadto na terenie gminy znajdują się stacje bazowe m.in. w: Wręczycy Wielkiej, Grodzisku, Truskolasach i Klepaczce. Uciążliwość masztów telefonii komórkowej oraz linii wysokiego napięcia mieści się w ich strefach ochronnych. W strefach oddziaływania, zabronione jest sytuowanie budownictwa mieszkaniowego lub obiektów przeznaczonych do stałego przebywania ludzi. Jedynym dokumentem gminy, skutecznie egzekwującym te zakazy, może stanowić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

3.5. Poważne awarie

Przez poważną awarię (zgodnie z art. 3 pkt. 23 i 24 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska) określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na terenie gminy nie ma obiektów zakwalifikowanych do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku awarii. Nie stwierdzono, aby istniały zakłady posiadające lub produkujące materiały niebezpieczne, które stwarzałyby jakiekolwiek zagrożenie chemiczno-pożarowe. Nie ma bezpośredniego zagrożenia promieniotwórczym skażeniem terenu, ponieważ najbliższa elektrownia jądrowa oddalona jest o około 330 km. Potencjalne zagrożenie mogą stanowić stacje benzynowe czy stacje dystrybucji gazu.

Potencjalne niebezpieczeństwo stanowić może transport niebezpiecznych materiałów NMCh (TSP) oraz odpadów niebezpiecznych. W wyniku awarii, zniszczenia cystern, zbiorników, butli, itp. może dojść do zagrożenia zdrowia i życia ludzi oraz skażenia środowiska. Zagrożenie Toksycznymi Środkami Przemysłowymi występuje również wzdłuż szlaku kolejowego. Szerokość skażenia może osiągnąć 6 km (od 0,5 km do 3 km z obydwu stron szlaku komunikacyjnego). Obszarami najbardziej zagrożonymi są tereny w miejscowościach: Wręczyca Wielka, Borowe, Kuleje – przez które przebiegają główne szlaki kolejowe oraz miejscowości: Wręczyca Wielka, Truskolasy, Grodzisko, położone wzdłuż dróg wojewódzkich.

Na pożary narażony jest teren całej gminy, w szczególności sołectwa: Hutka, Grodzisko, Pierzchno, Wręczyca Wielka, Borowe, Bieżeń, Długi Kąt, Nowiny, Jezioro, Węglowice. Lasy występujące na tych obszarach są zakwalifikowane do I kategorii zagrożenia pożarowego.

3.6. Gospodarka wodno-ściekowa

3.6.1. Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Wręczyca Wielka odwadnia sieć rzeczna należąca do zlewni rzeki Warty. Zachodnią i północno - zachodnią część gminy odwadnia Pankówka i Biała Oksza z dopływami, wschodnią - Czarna Oksza z dopływami i Biała Oksza z dopływami, fragmentarycznie Gorzelanka - dopływ Stradomki. Między dopływami Liswarty i Warty przebiega dział wody III - rzędu.

Oprócz wód płynących na terenie gminy Wręczyca Wielka występują wody powierzchniowe stojące. W pobliżu miejscowości Jezioro i na terenie miejscowości Wręczyca Wielka (przy lesie państwowym) znajdują się zarastające jeziora - oczka. W miejscowości Grodzisko znajduje się sztuczny ciąg zbiorników hodowlanych zlokalizowanych na dopływie Czarnej Okszy, a w miejscowości Piła I znajduje się zbiornik wodny.

Analiza wyników badań jakości wód powierzchniowych rzeki Biała Oksza w wybranym punkcie monitoringu wskazuje, iż ciek ten przepływający przez teren Gminy Wręczyca Wielka prowadził w 2008 roku wody niezadowalającej jakości (IV klasa). Jakość wód powierzchniowych w roku 2008 w porównaniu z ich jakością w roku 2007 nie uległa zmianie.

Główne zagrożenie dla wód powierzchniowych Gminy Wręczyca Wielka stanowi:

- nieuporządkowana gospodarka ściekami komunalnymi, brak kanalizacji sanitarnej w następujących miejscowościach: Szarlejka, Kalej, Wydra, Pierzchno, Zamłynie, Hutka, Golce, Truskolasy, Piła I, Piła II, Kuleje, Brzezinki, Nowiny, Bieżeń, Borowe, Bór Zapilski, Czarna

Wieś, Długi Kąt, Jezioro, Klepaczka, Puszczew, Węglowice, jedynie Wręczyca Wielka, Wręczyca Mała i Grodzisko są skanalizowane. *Można domniemywać, że nieoczyszczone ścieki z tak zwanych szamb są wypuszczane do cieków powierzchniowych oraz wywożone na łąki i pola powodując ich zanieczyszczenie, co jest konsekwencją obowiązującego zakazu wywożenia ścieków ze zbiorników bezodpływowych na oczyszczalnie ścieków zarówno we Wręczycy Małej, jak i w Truskolasach.*

- w mniejszym stopniu wody i ścieki opadowe oraz spływy powierzchniowe z terenu łąk, pól, dróg itd.

3.6.2. Wody podziemne

Na terenie gminy Wręczyca Wielka wody podziemne występują w dwóch piętrach wodonośnych: czwartorzędowym i jurajskim. Jakość wód podziemnych w utworach czwartorzędowych jest zróżnicowana. Częstymi składnikami wód w utworach czwartorzędu są: żelazo, związki azotu, fosforany, które w zasadniczy sposób rzutują na klasę jakości wody. O jakości wody w utworach czwartorzędowych występujących poza GZWP decyduje zawartość azotanów i żelaza.

Na terenie gminy Wręczyca Wielka z utworów czwartorzędowych pobierana jest woda w ujęciach znajdujących się w miejscowościach: Szarlejka i Wręczyca Wielka. Woda pochodząca z tych ujęć nie jest uzdatniana, sporadycznie poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu. Z analizy badań jakości wody wynika, że w wodzie pochodzącej z ujęć we Wręczycy Wielkiej i Szarlejce znajdują się ponadnormatywne stężenia azotanów.

Jakość wód w utworach jurajskich jest zróżnicowana od wysokiej do średniej. W wyniku ługowania związków chemicznych w wodach wypełniających wyrobiska kopalniane notuje się zwiększone stężenia siarczanów, żelaza i manganu. Z poziomu jurajskiego wody podziemne na terenie gminy Wręczyca Wielka ujmowane są w miejscowościach: Truskolasy, Długi Kąt, Borowe.

Woda pochodząca z ujęcia Truskolasy jest uzdatniania z uwagi na podwyższone stężenia żelaza i manganu w wodzie surowej. Okresowo woda poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu.

Monitoring kontrolny realizowany jest na wszystkich ujęciach. Analizy jakości wody prowadzone są przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kłobucku, dodatkowo przez Centralne Laboratorium Badania Wody i Ścieków PWiK w Częstochowie dwa razy do roku lub częściej.

Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych w gminie Wręczyca Wielka mogą być:

- infiltracja zanieczyszczeń z terenów nieskanalizowanych,
- infiltracja wód zanieczyszczonych nawozami i środkami ochrony roślin,
- infiltracja wód z terenów zanieczyszczonych przez obiekty i instalacje przemysłowe np. stacje benzynowe,
- wypłukiwanie zanieczyszczeń z nielegalnych wysypisk śmieci,
- infiltracja z zanieczyszczonych rzek,
- infiltracja zanieczyszczonych opadów atmosferycznych.

3.6.3. Zaopatrzenie w wodę

Obszar gminy Wręczyca Wielka jest zwodociągowany w 100%. Źródłem zaopatrzenia w wodę są ujęcia wody znajdujące się w miejscowościach: Truskolasy, Borowe, Szarlejka, Wręczyca Wielka, Długi Kąt. Stacje uzdatniania wody zlokalizowane są w miejscowości Truskolasy oraz Długi Kąt, natomiast w miejscowościach: Szarlejka, Wręczyca Wielka, Borowe zainstalowane są chloratory. Stan sieci wodociągowej w gminie Wręczyca Wielka jest dobry. W większości zbudowana jest z rur PCV (niewielką ilość stanowią rury azbestowo-cementowe, żeliwne i stalowe). W przyszłości przewiduje się modernizację sieci wykonanej z rur azbestowo-cementowych. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi około 200 km.

3.6.4. Sieć kanalizacyjna

Gmina Wręczyca Wielka skanalizowana jest w 23%. Kanalizacją w analizowanej gminie objęte są następujące miejscowości: Wręczyca Wielka, Wręczyca Mała i Grodzisko (ogółem liczbę ludności podłączonej do kanalizacji w wymienionych miejscowościach szacuje się na 3994). Ponadto w miejscowości Truskolasy skanalizowano kilka ulic tj.: 1 Maja, Kamienną, Nową, Słoneczną oraz część ulicy Szkolnej (łącznie około 124 posesji). Pozostałe miejscowości nie posiadają kanalizacji. Urząd Gminy jest w posiadaniu koncepcji gospodarki ściekowej, w której przewiduje się budowę sieci kanalizacyjnej dla całej gminy. W gminie Wręczyca Wielka występują dwie aglomeracje o RLM powyżej 2000 (Rozporządzenie nr 44/07 Wojewody Śląskiego z dnia 2 sierpnia 2007 r.), w związku z tym zgodnie z ustawą Prawo wodne aglomeracje te powinny posiadać sieć kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalnie ścieków.

- *Aglomeracja Wręczyca RLM=6797 z oczyszczalnią dla ścieków komunalnych we Wręczycy Wielkiej.*

W skład aglomeracji wchodzą następujące miejscowości: Wręczyca Wielka, Wręczyca Mała, Grodzisko, Kalej, Szalejka i Pierzchno. Ścieki zbierane z terenu aglomeracji oczyszczane są w oczyszczalni ścieków zlokalizowanej we Wręczycy o przepustowości 563 m^3/d. Do oczyszczalni ścieków dopływają ścieki z następujących miejscowości:

a. Wręczyca Wielka – istniejąca sieć kanalizacyjna o długości 17,8 km; obsługuje 2671 osób,
b. Wręczyca Mała – istniejąca sieć kanalizacyjna o długości 2,7 km; obsługuje 625 osób,
c. Grodzisko – istniejąca sieć kanalizacyjna o długości 7,6 km; obsługuje 698 osób.

Do roku 2015 przewiduje się zgodnie z „Koncepcją gospodarki ściekowej dla Gminy Wręczyca Wielka" budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach:

d. Kalej – sieć o dł. 6,3 km obsługująca 1671 osób + kolektor tranzytowy o dł. 1,5 km,
e. Szalejka - sieć o dł. 3,0 km obsługująca 834 osoby (brak kolektora tranzytowego),
f. Pierzchno - sieć o dł. 1,0 km obsługująca 300 osób + kolektor tranzytowy o dł. 1,5 km,
g. Nowa Szalejka, Wydra – sieć o długości 4 km obsługująca 351 osób + kolektor tranzytowy o dł. 2 km.

- *Aglomeracja Truskolasy RLM=5328 (do 2015r.) z oczyszczalnią dla ścieków komunalnych w Truskolasach.*

W skład aglomeracji wchodzą następujące miejscowości: Truskolasy, Zamłynie, Piła Pierwsza, Bór Zapiski, Czarna Wieś, Puszczew, Węglowice, Golce Pierwsze i Hutka. Budowa oczyszczalni ścieków oraz I etapu kanalizacji sanitarnej zostały zakończone w 2005 roku.
Do roku 2015 przewiduje się zgodnie z „Koncepcją gospodarki ściekowej dla Gminy Wręczyca Wielka" budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach:

- Truskolasy - sieć o dł. 9,93 km obsługująca 1910 osób (brak kolektora tranzytowego),
- Zamłynie - sieć o dł. 1,78 km obsługująca 296 osób + kolektor tranzytowy o dł. 0,4 km,
- Piła Pierwsza - sieć o dł. 3,85 km obsługująca 311 osób (brak kolektora tranzytowego),
- Bór Zapiski - sieć o dł. 2,29 km obsługująca 372 osoby + kolektor tranzytowy o dł. 0,4 km,
- Czarna Wieś - sieć o dł. 2,75 km obsługująca 529 osób (brak kolektora tranzytowego),
- Puszczew – sieć o dł. 2,5 km obsługująca 692 osoby + kolektor tranzytowy o dł. 0,5 km,
- Węglowice – sieć o dł. 2,52 km obsługująca 396 osób + kolektor tranzytowy o dł. 0,7 km,
- Golce - sieć o dł. 1,2 km obsługująca 188 osób (brak kolektora tranzytowego),
- Hutka - sieć o dł. 3,73 km obsługująca 634 osoby + kolektor tranzytowy o dł. 1,1 km.

Aktualnie na terenie gminy Wręczyca Wielka pojemność eksploatowanych zbiorników bezodpływowych wynosi 30 288 m^3.

3.7. Powierzchnia ziemi i gleb

Na terenie gminy Wręczyca Wielka występują gleby w większości wykształcone w materiale czwartorzędowym, jak: piaski, gliny, muły i torfy oraz powstałe ze skał wieku jurajskiego: iły, wapienie. Pod względem typologicznym większość gleb należy do typu pseudobielice. Kompleksy

tych gleb rozrzucone są na całym terenie gminy. Zajmują one około 70% użytków rolnych. Mniejsze powierzchnie zajmują gleby brunatne (3%), lokalnie występują czarne ziemie i rędziny. W dolinach rzek gruntów strumieni wykształciły się gleby hydrogeniczne, mady i gleby mułowo-torfowe. Pod względem składu mechanicznego większość gleb wytworzonych jest z piasków w różnym stopniu zaglinienia tj. od piasków luźnych i słabogliniastych poprzez piaski gliniaste lekkie, mocne, gliny oraz iły. Bonitacja gleb przedstawia się następująco:

w gruntach rolnych:

Gleby klasy IIIa	-	0,05 %,
Gleby klasy IIIb	–	0,4 %,
Gleby klasy IVa	–	3,0 %,
Gleby klasy IVb	–	28,0 %,
Gleby klasy V	-	56,5 %,
Gleby klasy VI	-	11,0 %,
Gleby klasy VIz	-	1,1 %.

w użytkach zielonych:

klasy III	-	4 %,
klasy IV	-	41 %,
klasy V	-	44 %,
klasy VI	-	11%.

Grunty na terenie gminy użytkowane są głównie na cele rolnicze (56,12% powierzchni administracyjnej gminy) oraz na cele leśne (36,34%). Gleby bardzo kwaśne i kwaśne stanowią 80% gleb użytkowanych rolniczo, co wskazuje na wyjątkowo duże potrzeby ich wapnowania, zarówno ze względu na warunki wzrostu i rozwoju uprawianych roślin, jak i negatywnych skutków niskiej pojemności sorpcyjnej gleb. Na terenie gminy w 2008 r. było analizowanych ok. 200 próbek gleb przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach, zgodnie z założeniami monitoringu odczynu pH i zawartości Mg w glebie w ramach ochrony gruntów rolnych przed degradacja wynikającą z nadmiernej kwasowości gleb. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt braku analiz dotyczących zawartości w glebach gminy metali ciężkich i siarki.
W ostatnich latach obserwuje się tendencję do odchodzenia od produkcji rolnej na obszarze całej gminy. Z uzyskanych danych wynika, że powierzchnia gruntów odłogowanych wynosi aż 2300 ha. Sady zajmują niespełna 0,52 % powierzchni gminy. Rejon sadowniczy występuje w miejscowości Wręczyca Wielka. Uprawia się głównie wiśnie i czereśnie.

Surowce mineralne występujące na terenie gminy zaliczono do następujących grup surowcowych:

- surowce okruchowe

Surowce okruchowe występują w postaci piasków, pospółek i żwirów pochodzenia lodowcowego i wolnolodowcowego. Eksploatowane są w kilku punktach na terenie gminy głównie dla potrzeb budownictwa lokalnego (Grodzisko, Wręczyca Wielka, Truskolasy, Hutka, Czarna Wieś). Ponadto na terenie gminy występują udokumentowane złoża piasków na północ od miejscowości Hutka oraz piasków i żwirów na terenie lasów państwowych na granicy z gminą Panki.

- surowce ilaste

Surowce ilaste reprezentowane są przez iły rudonośne doggeru. Wykorzystywane są one do produkcji materiałów ceramicznych (cegła, akerman) dla potrzeb budownictwa lokalnego (cegielnia Grodzisko). Udokumentowane, a nie eksploatowane złoże iłów batońskich (dogger) występuje na terenie miejscowości Grodzisko - Wręczyca Wielka i Mała.

- surowce wapienne

Surowce wapienne reprezentowane przez złoża wapieni malmu były eksploatowane dla potrzeb budownictwa lokalnego, w miejscowości Pierzchno. Obecnie eksploatacji zaniechano.

- rudy żelaza - złoża udokumentowane - obecnie nie eksploatowane.

3.8. Przyroda

Teren gminy Wręczyca Wielka, jest bardzo atrakcyjny przyrodniczo. Wchodzi w skład Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą", będący fragmentem Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska. Przez teren gminy przebiega częściowo „Szlak Rezerwatów Przyrody" Blachownia - Lipie o łącznej długości 67,5 km. Szlak bierze początek w Blachowni, gdzie projektuje się utworzenie rezerwatu fizjocenotycznego „Moczary Stradomki". Stąd drogami leśnymi kieruje się na północ (omijając Kalej i Wręczycę Wielką) w kierunku Grodziska. Dalej doliną Czarnej Okszy opuszcza teren gminy. Na teren Gminy Wręczyca Wielka wchodzi ponownie od strony Nadleśnictwa Kłobuck i prowadzi na zachód linią oddziałową przez zwarty kompleks leśny leśnictwa Skrzeszów w kierunku Truskolas, gdzie zmienia się charakter wędrówki. Otwarty krajobraz z najwyższym wzniesieniem przy ul. Słowackiego w Truskolasach stanowią doskonały punkt widokowy na dolinę Pankówki, którą szlak kieruje się w kierunku Panek, dostarczając wielu wrażeń estetycznych. Ponadto na wartości przyrodnicze gminy składa się bogata i interesująca flora, obejmująca rzadkie rośliny wpisane do „Czerwonej Księgi" (8 gatunków), torfowiska (np. „Jeziorowe Bagno"), stare wiekowe drzewa otaczające obiekty sakralne, czy pojedyncze rozrzucone przy drogach - jako pomniki przyrody. Na szczególną uwagę zasługują ok. 200 - letnie dęby porastające wały obronne i fosa w rezerwacie przyrody „Zamczysko".

W tutejszym krajobrazie przyrodniczym główną rolę odgrywa szata roślinna. Panuje powszechne przekonanie, że naturalne – mało zmienione przez przemysł środowisko umożliwiło przetrwanie wielu rzadkim gatunkom roślin, znanym obecnie z niewielu stanowisk w skali kraju. Na terenie gminy Wręczyca Wielka występuje 8 gatunków roślin łąkowo-torfowiskowych, które znalazły się na „Liście roślin zagrożonych w Polsce" (Zarzycki i wsp. 1992), zwanej popularnie „Czerwoną Księgą":

- goździk pyszny Dianthus superbus,
- rosiczka pośrednia Drosera rotundifolia,
- rosiczka okrągłolistna Drosera rotundifolia,
- storczyk Fucha Dactylorhiza fuchsii,
- storczyk plamisty Dactylorhiza maculata,
- kruszczyk błotny Epipactis palustris,
- turzyca pchla Carex pulicaris,
- turzyca Davalla Carex davalliana.

Listę tę uzupełniają rośliny rzadkie, będące pod częściową kontrolą, jak storczyk krwisty (Orchis incarnata), gółka długoostrogowa (Gymnadenia conopea), owadożerny gatunek pływacza zachodniego (Urticularia neglecta), lilia złotogłów (Lilium martagon), czy reprezentujące gatunki górskie ciemiężyca zielona (Veratrum lobelianum) czy świerząbek orzęsiony (Chaerophyllum hirsutum) i wiele innych.

Fauna omawianego terenu jest również bardzo bogata. W lasach znajdujących się na terenie gminy żyją również zwierzęta rzadkie i chronione. Najliczniej reprezentowane są ssaki, ptaki i owady. W latach 1980-1984 Bieńkowscy stwierdzili występowanie koło Wręczycy 50 gatunków motyli dziennych. W kilku miejscach zabezpieczono kolonie mrówek. Z owadów stwierdzono obecność biegaczy (Carabus), tęczników (Calosoma), trzmieli (Bombus), z mięczaków – ślimaka winniczka (Helix pomatia). Do płazów występujących na tym terenie należą – kumaki (Bombina), ropuchy (Bufo), żaby (Rana), rzekotka drzewna (Hyla arborea), a do gadów – jaszczurka zwinka (Lacerta agilis), padalec zwyczajny (Anquis fragilis), zaskroniec zwyczajny (Natrix natrix), żmija zygzakowata (Viperta berus). Bardzo licznie reprezentowany jest świat ptaków: bocian biały (Ciconia ciconia), cierniówka (Sylwia communis), czyżyk (Carduelis spinus), drozd śpiewak (Turdus philomelos), dzięcioły (Dryocopus), dzwoniec (Carduelis chloris), gawron (Corvus frugilegus), gil (Pyrrhula pyrrhula), jastrząb (Accipiter gentilis), jerzyk (Apus apus), kos (Turdus merula), kruk (Corvus corax), kukułka (Cuculus canorus), mazurek (Paser montanus), muchołówka szara (Ficedula strata),

myszołów zwyczajny (Buteo buteo), pokrzewka ogrodowa (Sylwia borin), sierpówka (Streptopelia decaocto), sikory (Parus), gołąb siniak (Columba oenas), skowronek polny (Alauda arvensis), sójka (Garrulus glandarius), sroka (Pica pica), szczygieł (Carduelis carduelis), szpak (Turnus vulgaris), trznadel (Emberiza citrinella), wilga (Oriolus oriolus), wrona (Corvus corone cornix), wróbel domowy (Paser domesticus), zięba (Fringilla coelebs). Do najcenniejszych składników awiofauny okolic Wręczycy należy zimorodek Albedo attis oraz rzadki na niżu krzyżodziób świerkowy Loxica curvirosta mający na terenie gminy Wręczyca dużą populację lęgową. Kolejna pod względem liczebności grupa kręgowców to ssaki (w tym głównie gryzonie), z których ochronie podlegają: kret (Talpa eurpaea), jeż wschodni (Erinaceus concolor), łasica łaska (Mustella nivalis), ryjówkowate (Sorcidae), wiewiórka (Sciurus vulgaris) i nietoperze Chiroptera. Występują również powszechnie ssaki będące pod częściową ochroną: zające (Lepus), sarny (Capreolus), lisy (Vulpes vulpes), kuny (Martes), dziki (Sus strofa).

Na terenie gminy stwierdzono 30 gatunków roślin chronionych, w tym 20 podlegających całkowitej ochronie i 10 gatunków chronionych częściowo:

- Wawrzynek wilczełyko (Daphne mezerum),
- Bluszcz pospolity (Hedera helix),
- Podrzeń pospolity (Blechum spicant),
- Widłak jałowcowaty (Lycopodium annotinum),
- Widłak goździsty (Lycopodium clavatum),
- Goździk pyszny (Dianthus superbus),
- Pełnik europejski (Trollius europaeus),
- Rosiczka okrągłolistna (Drosera rotundifolia),
- Rosiczka pośrednia (Drosera intermedia),
- Gniadosz rozesłany (Pedicularis sylvatica),
- Goryczka orzęsiona (Gentiana ciliata),
- Barwinek pospolity (Vinca minor),
- Storczyk szerokolistny (Dactylorhiza majalis subsp. majalis),
- Storczyk plamisty (Dactylorhiza maculata),
- Storczyk Fuchsa (Dactylorhiza fuchsii),
- Storczyk krwisty (Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata),
- Podkolan biały (Platantera bifolia),
- Gółka długoostrogowa (Gymnadenia conopsea),
- Kruszczyk błotny (Epipactis palustris),
- Kruszczyk szerokolistny (Epipactis helleborine).

Na terenie gminy Wręczyca Wielka znajduje się obecnie 15 pomników przyrody. Są to zarówno pojedyncze drzewa jak i grupy drzew.

Do obszarów prawnie chronionych znajdujących się na terenie gminy Wręczyca Wielka zalicza się:

- 15 pomników przyrody,
- rezerwat „Zamczysko",
- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą",
- tereny stref ochronnych ujęcia wód podziemnych,
- tereny lasów ochronnych (lasy stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu, oraz lasy wodochronne) zgodnie z zarządzeniem nr 100 MOŚ z dn. 23.07.1996 r. w sprawie uznania za lasy ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwa Kłobuck i Nadleśnictwa Herby,
- gleby w szczególności: IIIa-IIIb klasy bonitacyjnej gruntów ornych, III klasy bonitacyjnej użytków zielonych, gleby organiczne.

4. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PGO

Przeprowadzona analiza w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami wykazała, że aktualnie gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy Wręczyca Wielka opiera się na zbieraniu odpadów zmieszanych, które następnie kierowane są do unieszkodliwienia poprzez składowanie. Mimo sukcesywnego wdrażania sytemu selektywnego zbierania frakcji odpadów komunalnych jego skuteczność jest mała. Selektywnie zbierane odpady surowcowe (głównie opakowaniowe) stanowią ok. 3% całkowitej masy zbieranych odpadów komunalnych. Jest to dużo poniżej zakładanych do osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu dla poszczególnych frakcji odpadów. Należy przyjąć, że na składowiska trafiają w większości również odpady wielkogabarytowe, remontowo-budowlane jak i zdecydowana większość strumienia odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych. W gminie nie udało się również osiągnąć zakładanego poziomu 100% w przypadku objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów. Z tego też powodu należy przypuszczać, że część odpadów trafia w sposób niekontrolowany bezpośrednio do środowiska powodując powstawanie tzw. „dzikich wysypisk". Ze względu na brak instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji nie wdrożono selektywnej zbiórki tych odpadów. Ponadto ilość odpadów zbieranych przez uprawnione podmioty gospodarcze rożni się znacząco od teoretycznie wskaźnikowo obliczonej ilości odpadów, które powstają na terenie gminy. Sugeruje to, że część odpadów komunalnych jest spalana w sposób niekontrolowany w piecach centralnego ogrzewania, co może prowadzić do emisji szeregu niebezpiecznych związków chemicznych np. takich jak: chlorowodór, fluorowodór, związki dioksyn i furanów. W tym przypadku szwankuje również niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców gminy. Brak jest skutecznych instrumentów i sankcji dla dyscyplinowania właściwego postępowania z odpadami. Największa instalacja unieszkodliwiania odpadów (składowisko), na które kierowany jest główny strumień odpadów komunalnych z terenu gminy, znajduje się poza terenem gminy Wręczyca Wielka w gminie Poczesna (składowisko Sobuczyna).

Problem ochrony środowiska związany z gospodarką odpadami niebezpiecznymi na terenie gminy stanowią odpady zawierające azbest. Oddziaływanie czynników atmosferycznych (wiatr, grad), korozji biologicznej (mchy, porosty) inicjuje proces wietrzenia minerałów azbestowych i uwalnianie do atmosfery włókien azbestowych (zwanych fibrylami). Stężenie pyłu azbestowego w gęstej zabudowie mieszkalnej jest potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UZNANE ZA PRIORYTETOWE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM ORAZ ZAKRES I SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIENIA W „PLANIE..." - IDENTYFIKACJA, ANALIZA I OCENA

Nadrzędnym aktem prawnym regulującym ogólne zagadnienia z zakresu gospodarki odpadami w UE jest Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006r w sprawie odpadów (Dz.U.UE.L.06.114.9). Jest to dyrektywa ramowa, która wyznacza możliwe kierunku działań w zakresie gospodarki odpadami i nakłada na państwa członkowskie obowiązek ich realizacji. Zgodnie z zapisami ww. dokumentu głównym celem wszystkich przepisów dotyczących postępowania z odpadami musi być ochrona zdrowia ludzi i środowiska. Osiągnięcie tego celu ma być umożliwione dzięki określonemu podejściu do gospodarki odpadami tzw. triada postępowania z odpadami. Zasada ta określa, że w pierwszej kolejności należy zapobiegać powstawaniu odpadów, przy czym zapobieganie to może odbywać się zarówno poprzez rozwój czystych i bardziej oszczędnych technologii jak również poprzez rozwój techniczny i wprowadzanie do obrotu produktów nie powodujących lub nieznacznym stopniu powodujących powstawanie odpadów. Przy niemożności zapobieganiu powstawaniu odpadów w następnej kolejności należy dążyć do ich odzysku – w drodze recyklingu materiałowego lub energetycznego. Jeżeli to jest niemożliwe z przyczyn technicznych lub ekonomicznych odpady należy poddawać w sposób odpowiedzialny procesom unieszkodliwiania (dopuszczalne procesy unieszkodliwiania i odzysku wymienione zostały w załącznikach IIA oraz IIB). Projekt aktualizacji GPGO dla gminy Wręczyca Wielka przyjmuje te zasady jako priorytetowe, co uwzględniono w celach i kierunkach działań. Należy tu również zaznaczyć, że prawo unijne w zakresie gospodarki odpadami zostało transponowane do polskiego systemu prawnego i zastosowane wprost za krajowym prawodawstwem w konstrukcji *Planu* ...

W przypadku dokumentów szczebla krajowego wyróżnia się szereg dokumentów dotyczących gospodarki odpadami, które obejmują szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego oraz społecznego. Cechą wspólną jest w tym przypadku dążenie do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów, a więc ograniczenie ich ilości u tzw. „źródła", oraz uzyskanie maksymalnego stopnia w przypadku recyklingu.

Według Strategii Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007-2015 przyjętej przez Radę Ministrów 29 grudnia 2006 jako nadrzędny wieloletni dokument rozwoju społeczno-gospodarczego Polski zagadnienia gospodarki odpadami przewidziane są do realizacji w ramach następujących priorytetów:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki – podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez wzrost nakładów na badania i rozwój oraz innowacje – w ramach tego działania przewiduje się że przyszłościowe inwestycje będą tzw. eko-innowacje, które obejmą działania inwestycyjne oraz organizacyjne jak również sposoby zagospodarowania przestrzennego, eko-innowacje mają polegać na zastępowaniu lub wycofywaniu substancji toksycznych lub niebezpiecznych i zastępowaniu ich substancjami o mniejszej toksyczności i negatywnych skutkach ubocznych, czego efektem ma być istotne ograniczanie emisji do środowiska,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej – infrastruktura techniczna – infrastruktura ochrony środowiska – w tym zakresie mają być wspierane przedsięwzięcia proekologiczne związane z gospodarką ściekową, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych,
- rozwój obszarów wiejskich – rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na terenach wiejskich – niezbędne staje się inwestowanie w zakresie poprawy infrastruktury technicznej w szczególności w zakresie zaopatrzenia w wodę, gospodarki ściekowej, tworzenia systemu zbierania, segregacji, wywozu i utylizacji odpadów.

Analizując powyższe zapisy należy stwierdzić że cele i działania określone w GPGO są zbieżne z priorytetami określonymi w Strategii Rozwoju Kraju.

Na podstawie zapisów Ustawy z dnia 27 kwietnia Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2008.25.150 z późn. zm.) opracowano projekt dokumentu Polityka ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 będący aktualizacją Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010. Przy opracowaniu aktualizacji *Polityki ...* uwzględniono strategiczne dokumenty Rzeczypospolitej Polskiej oraz Wspólnoty Europejskiej. Jako priorytetowe cele do 2014r w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi, określa się:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska,
- zamknięcie składowisk nie spełniających wymogów UE,
- usunięcie ze składowania na składowiskach odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- właściwe zorganizowanie systemu sortowania i odzysku odpadów komunalnych, tak aby na składowiska nie trafiało nie więcej niż 50% w stosunku do ilości odpadów komunalnych wytworzonych w gospodarstwach indywidualnych.

Wśród kierunków działań dla realizacji powyższych celów w sektorze komunalnym przyjęto:

- reformę obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach,
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych ulegających biodegradacji oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- finansowe wsparcie inwestycji realizujących odzysk i recykling odpadów, dotacje w ramach programu „Infrastruktura i Środowisko",
- realizację projektów dotyczących zmniejszenia ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału tychże odpadów poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu.

Odwołując się do zapisów dotyczących zakresu gospodarki odpadami określonych w *Polityce ...* należy stwierdzić, że zostały one uwzględnione w celach i kierunkach działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu aktualizacji GPGO.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2010 (KPGO) został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 233 z dnia 29 grudnia 2006r. Celem nadrzędnym tego dokumentu jest utworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Głównymi celami wynikającymi z zapisów planu są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska,
- zamknięcie do końca ubiegłego roku wszystkich składowisk niespełniających przepisów prawa,
- wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów,
- stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

W przypadku odpadów komunalnych zdefiniowane zostały cele szczegółowe:

- objęcie umowami na odbiór odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do 2007r,
- zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2007r,

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: w 2010 więcej niż 75%, w 2013 więcej niż 50% oraz w 2020 więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014r,
- zredukowanie liczby składowisk odpadów.

Osiągnięcie tych celów w zakresie odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowanie przez gminy stanu zawierania umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami lub decyzjami 100% mieszkańców kraju,
- kontrolowanie przez gminy sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenie systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,
- zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku i recyklingu wymagane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych m.in. odpadów zielonych z ogrodów i parków, papieru i tektury, odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów itp.

W zakresie maksymalizacji odzysku i właściwego unieszkodliwiania odpadów konieczne jest ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez budowę linii technologicznych do ich przetwarzania, takich jak: kompostownie odpadów organicznych, linie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych), zakłady termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych. Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce ma być system rozwiązań regionalnych, w których uwzględnione będą wszystkie niezbędna elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych.

Projekt aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka uwzględnia zapisy KPGO i jest z nim spójny.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego określa cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi następująco:

Cele krótkoterminowe do roku 2010:

- objęcie wszystkich mieszkańców województwa umowami na odbieranie odpadów komunalnych,
- zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa możliwości selektywnego zbierania odpadów,
- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 75% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.,
- uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów:
    - niebezpiecznych do poziomu 50% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - wielkogabarytowych, w tym wyrobów AGD i elektronicznego, do poziomu 40% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 10% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
    - remontowo-budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50%,

- ostateczne uporządkowanie do końca 2009r stanu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym zamknięcie składowisk nie spełniających wymagań lokalizacyjnych oraz wymagań technicznych w zakresie budowy i eksploatacji,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych,
- utworzenie organizacyjnych struktur ponadgminnych zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów,
- wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cele długoterminowe do roku 2018:

- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 50% wagowo tych odpadów w 2013r i 35% w roku 2020 w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych:
    - w 2015r do poziomu 80% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
    - w 2018r do poziomu 90% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych w tym wyrobów AGD i sprzętu elektronicznego do poziomu:
    - 70% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r,
    - 90% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r,
- dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu:
    - 15% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r,
    - 20% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r,
- wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów budowlano-remontowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 80%,
- zapewnienie w maksymalnym stopniu przetwarzania odpadów metodami biologicznymi i termicznymi poprzez wdrożenie regionalnych, kompleksowych rozwiązań,
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 60% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych.

Wyznaczone w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka cele oraz kierunku w zakresie gospodarki odpadami są spójne z zapisami aktualizacji wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami województwa śląskiego.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032". Celami programu są: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Określone cele będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Przeprowadzona analiza celów i działań zawartych w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka pozwala stwierdzić, że cele i działania przedstawione w projekcie *Planu…* są zgodne z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

6. IDENTYFIKACJA I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE PGO

Projekt aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2010-2013 z perspektywą na 2014-2017 przedstawia działania, które mają na celu poprawę stanu środowiska w związku z zagrożeniem odpadami. Z założenia działania w ramach planu mają charakter proekologiczny. Nie mniej jednak w trakcie prowadzonych działań mogą wystąpić nowe oddziaływania na środowisko. Ocena ma za zadanie przeanalizowanie ryzyka związanego z niewypełnieniem zaplanowanych zadań oraz wskazanie zagrożeń wynikających z niekorzystnego przebiegu realizacji zadań.

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją *Planu…* będzie nieterminowe realizowanie działań dotyczących zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Wdrożenie rozwiązań wynikających z projektu *Planu…* przyczyni się do poprawy stanu środowiska i minimalizacji negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, w tym również istniejącego składowiska Sobuczyna w gminie Poczesna, na które wywożone są odpady z terenu gminy Wręczyca Wielka.

Odpady komunalne. Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów przy zapewnieniu ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska. Stosowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów, oprócz już istniejącego systemu zbierania odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji i niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych korzystnie wpłynie na stan środowiska w gminie. W wyniku uzyska się zmniejszenie ilości odpadów kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku. Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym zbieraniem odpadów wyeliminuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów, przeciwdziałać będzie powstawaniu „dzikich wysypisk odpadów". Wzrost ilości zbiórki odpadów, które można ponownie wykorzystać będzie pozytywnie wpływał na ograniczenie degradacji gleb i zasobów leśnych. Nie bez znaczenia jest tutaj przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa propagujące postawy proekologiczne, w tym zaprzestanie spalania odpadów w indywidualnych piecach centralnego ogrzewania oraz racjonalne wykorzystanie materiałów i surowców. Powodzenie tych działań wymaga wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań a także wykonanie działań zgodnie z określonymi terminami. W projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wręczyca Wielka przedstawiono działania, z określeniem terminu ich realizacji, które mają na celu poprawę sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Realizacja zadań powinna korzystnie wpłynąć na stan środowiska i jednocześnie zdrowie ludzi. Tworzenie rozbudowy infrastruktury do wstępnej segregacji odpadów i pozyskiwania surowców wtórnych przyczyni się do osiągnięcia założonych celów.

Odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne. Jednym z wiodących problemów związanych z gospodarką odpadami niebezpiecznymi na terenie gminy są odpady zawierające azbest. Niezbędnym czynnikiem realizacji działań w tym zakresie jest wdrożenie określonych mechanizmów finansowych umożliwiających dofinansowanie zadań związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest na legalnie działającym składowisku. Działania zaproponowane w tym zakresie w projekcie *Planu….* wpłyną korzystnie na stan środowiska w gminie, w szczególności na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, a przez to zdrowie ludzi. W przypadku braku realizacji zadań z tego zakresu i odkładanie ich w czasie może nastąpić zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu. Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska są również odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych, które dziś w większości trafiają na składowisko odpadów. Prowadzenie stałej edukacji i informacji dotyczącej konieczności selektywnego zbierania tych odpadów ze wskazaniem miejsc ich odbioru (w

tym, gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych) a także pokazującej szkodliwość ich oddziaływania na zdrowie i środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania powinno w rezultacie przyczynić się do znaczącej poprawy stanu komponentów środowiska, bowiem działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku zwiększają wiedzę społeczeństwa, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zaproponowane w projekcie *Planu*... działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne powinny ograniczyć ich negatywne oddziaływanie na środowisko pod warunkiem wprowadzenia i realizacji systemu gospodarki zgodnie z założeniami projektu *Planu*.....

Podsumowując, należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach *Planu*... będzie wpływać na zmniejszenie oddziaływania gospodarki odpadami na środowisko poprzez:

- selektywne zbieranie odpadów, a następnie odzysk lub unieszkodliwianie we właściwych z punktu wymagań ochrony środowiskach instalacjach,
- maksymalizację odzysku i recyklingu odpadów posiadających wartość materiałową i użytkową,
- ograniczenie emisji do środowiska zanieczyszczeń pochodzących z nielegalnych składowisk odpadów,
- ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne poprzez podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców w wyniku skłonienia ich do zaprzestania spalania odpadów w indywidualnych instalacjach centralnego ogrzewania,
- ograniczenie masy składowanych odpadów, co wiąże się m.in. z ograniczeniem do składowania tylko tych odpadów, z których wcześniej wysortowano odpady mające wartość materiałową i energetyczną, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady niebezpieczne.

7. ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Działania zaprojektowane w dokumencie *Planu ...* przyniosą zdecydowaną poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Są one bowiem tak skonstruowane i dobrane, aby ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko było znacznie poniżej ustanowionych norm. Całokształt działań związanych z postępowaniem z odpadami musi opierać się na obowiązujących przepisach i regułach, a więc uwzględniać takie działania jak:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,
- segregacja odpadów u źródła ich powstawania,
- odzysk jako recykling materiałowy i energetyczny, celem zastąpienia surowców pierwotnych bądź pozyskania źródła energii,
- unieszkodliwianie odpadów gdy nie ma innych możliwości technicznych zagospodarowania lub ich odzysk jest nieopłacalny ekonomicznie.

Dla realizacji powyższych działań niezbędne jest włączenie wszystkich mieszkańców gminy. Tylko zrozumienie i odpowiedzialność proekologiczna będzie sprzyjać realizacji działań wynikających z zapisów projektu GPGO dla gminy Wręczyca Wielka. Dlatego też informacje o funkcjonującym na terenie gminy systemie gospodarki odpadami, w tym miejsca gromadzenia odpadów i zbiórki, muszą docierać do mieszkańców jak również osób przebywających czasowo na terenie gminy. Ważnym aspektem tej działalności będzie również przyzwyczajenie mieszkańców do prowadzenia segregacji „u źródła" oraz usuwania odpadów z posesji w ściśle określony i dopuszczalny prawnie sposób. Zmniejszy to problem pojawiających się odpadów wzdłuż tras komunikacyjnych jak i zapobiegnie powstawaniu „dzikich wysypisk odpadów".

8. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PGO

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji GPGO dla gminy Wręczyca Wielka jest dokumentem wspomagającym ten plan, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia związane z brakiem realizacji lub jego niepełną realizacją. Proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach projektu aktualizacji *Planu…* mają w końcowym efekcie proekologiczny, pozytywny wpływ na środowisko. W związku z tym, że już z założenia realizacja *Planu…* ma osiągnąć pozytywny efekt ekologiczny wprowadzanie rozwiązań alternatywnych z rzeczy samej jest wykluczone bowiem nie ma alternatywy postępowania. Dotyczy to np. poziomu redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów czy uzyskiwania odpowiednich poziomów odzysku/ recyklingu dla wybranych grup odpadów. Rozwiązania takie stałyby bowiem w sprzeczności z zapisami Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami, Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego oraz Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (KPGO). Dlatego *Plan…* dla gminy Wręczyca Wielka pozostaje zgodny w swej treści z celami i kierunkami działań określonymi w ww. dokumentach, a niniejsza prognoza nie zawiera propozycji rozwiązań alternatywnych z braku realnych potrzeb takiego rozwiązania.

9. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PGO

Działania w ramach projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka mają sprostać celom dążącym do wdrożenia na terenie gminy systemu gospodarki odpadami, który jest zgodny z dokumentami wyższego rzędu m.in. Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego czy Krajowym Planem Gospodarki Odpadami (KPGO 2010).

Brak wdrożenia założeń *Planu…* będzie się przekładał na dalsze pogarszanie stanu środowiska, tym samym pogłębiając niekorzystne oddziaływania. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu *Planu …* to:

- zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery co skutkować będzie pogorszeniem jakości powietrza,
- zanieczyszczenie jakości powietrza w wyniku spalania odpadów w indywidualnych kotłach centralnego ogrzewania,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk odpadów",
- zanieczyszczenie gleb, straty w bioróżnorodności w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk odpadów",
- niszczenie zasobów leśnych – występowanie „dzikich wysypisk odpadów",
- zagrożenie zdrowia ludzi w wyniku niewłaściwego postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- negatywne oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska w wyniku niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

Całościowo taki stan środowiska będzie negatywnie wpływał na zdrowie i standard życia mieszkańców.

10. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PGO

Realizacja zapisanych w *Planie…* celów i kierunków działań wymaga prowadzenia ciągłego monitoringu w celu oceny prawidłowości i efektywności działań oraz ewentualnego szybkiego i elastycznego reagowania na zmiany gdy wystąpią rozbieżności pomiędzy zapisami *Planu...* a stanem rzeczywistym.

Podstawą monitoringu realizacji *Planu...* obejmuje sprawozdawczość wynikającą z obligatoryjnych terminów zawartych w aktach prawnych oraz na wskaźnikach odzwierciedlających realizację projektowanych działań. Analiza wskaźników pozwoli na ocenę realizacji celów wskazanych w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Wręczyca Wielka jak i ocenę dynamiki zmian poszczególnych wskaźników w poszczególnych latach. Propozycję wskaźników umożliwiających prowadzenie monitoringu przedstawiono w *Planie…* .

Analiza tych wskaźników wskaże w sposób bezpośredni problemy w realizacji poszczególnych celów i zadań w ramach projektu *Planu…* oraz będzie pomocna przy opracowywaniu sprawozdania z realizacji GPGO, a wnioski zawarte w sprawozdaniu będą mogły być wykorzystane przy kolejnej aktualizacji *Planu…* . Ustawa o odpadach bowiem określa terminy realizacji poszczególnych dokumentów w sposób następujący:

- plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata,
- co 2 lata organy wykonawcze opracowujące projekty planów składają sprawozdanie z realizacji planu organom uchwalającym plany

11. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI PGO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku. Zgodnie z konwencją specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Projekt aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka nie przewiduje działań, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko, wymagające przeprowadzenia postępowania zgodnie z zapisami Działu VI Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko według *ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2008.199.1227).

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Planu Gospodarki Odpadami (GPGO) dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2010-2013 z perspektywą na 2014-2017 została opracowana na podstawie art. 46 ust 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2008.199.1227).

W dokumencie projektu aktualizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka przedstawiono zagadnienia wynikające z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami znowelizowane Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006.

Prognoza przedstawia analizę i ocenę celów ochrony środowiska w dokumentach międzynarodowych oraz krajowych jak i wykazuje zgodność zapisanych celów w tych dokumentach z opracowanym Gminnym Planem Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka. Identyfikuje i ocenia potencjalne oddziaływania zadań ujętych w analizowanym *Planie…,* przy określeniu możliwości zapobiegania, ograniczania lub kompensacji negatywnych oddziaływań na środowisko. Ujmuje również analizę potencjalnych rozwiązań alternatywnych jak również określa potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku realizacji zadań określonych w *Planie…* . Prognoza wskazuje także na ryzyko związane z nieterminową realizacją celów oraz zadań zapisanych w *Planie…*, co może skutkować niewywiązaniem się z nałożonych przez prawodawstwo poziomów odzysku i recyklingu określonych grup odpadów w strumieniu odpadów komunalnych.

Analiza celów przedstawionych w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka wykazała, że są one zgodne i realizują cele strategiczne wyznaczone w szeregu dokumentach takich jak:

- Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007-2015
- Polityka ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy Wręczyca Wieka znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka zadań do realizacji. Realizacja zadań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Proponowane zadania do realizacji mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie znajduje uzasadnienia. Z kolei brak realizacji planu będzie pogłębiał problemy w zakresie środowiska poprzez:

- zwiększoną emisja pyłów i gazów do atmosfery co skutkować będzie pogorszeniem jakości powietrza,
- zanieczyszczenie jakości powietrza w wyniku spalania odpadów w indywidualnych kotłach centralnego ogrzewania,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk odpadów",
- zanieczyszczenie gleb, straty w bioróżnorodności w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk odpadów",
- niszczenie zasobów leśnych – występowanie „dzikich wysypisk odpadów",
- zagrożenie zdrowia ludzi w wyniku niewłaściwego postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- negatywne oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska w wyniku niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

Ponadto nie podjęcie działań przedstawionych w aktualizacji projektu Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Wręczyca Wielka skutkowałoby funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami w kształcie obecnym, czyli:

- nie objęciem wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem zbierania odpadów, a w konsekwencji zanieczyszczania lasów poprzez „dzikie wysypiska odpadów"
- brakiem rozwoju selektywnego zbierania odpadów surowcowych,
- niewielką efektywnością zbierania odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych oraz remontowo-budowalnych,
- brakiem redukcji frakcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- brakiem podejmowania działań w zakresie usuwania materiałów zawierających azbest.

Z kolei realizacja założonych działań spowoduje poprawę jakości środowiska, w tym zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych w wyniku stosowania recyklingu materiałowego.